

WERELD IN WORDING

DERDE BLOK.

A.

DE OORZAAK VAN OORLOG.

Er zijn de laatste tijd veel oorlogen op de wereld. Vele van die oorlogen worden althans op dit moment gevoerd door groepen die in feite zelf geen natie zijn, maar dit wel pretenderen. Ik wil u herinneren aan de Katangese gendarmes, aan al hetgeen er zich in en rond Namibië afspeelt. Eveneens wil ik u wijzen op de situatie in Eritheea en u herinneren aan al hetgeen de Palestijnen nog steeds met geweld nastreven. Het lijkt daarom, of oorlog in deze tijd een klein geschil is dat hoofdzakelijk kan worden opgelost door een soort burgeroorlog waarin de mensen als guerrilleros tegen elkaar optrekken. Dat het niet veel oplost, kunt u o.m. zien in Noord-Ierland.

Het zijn niet deze oorlogen die kentekenend zijn voor de komende jaren. Ze verschaffen enige mogelijkheden, dat is zeker waar. Ze geven enerzijds de kans aan de grote mogendheden om bepaalde wapens te beproeven - ook al gebeurt dat niet openlijk. Anderzijds geven ze aan vele groepen de mogelijkheid om zich in de ogen van buitenstaanders - in casu het buitenland of de rijke landen - te manifesteren als doelbewuste en sociaal strevende mensen.

Het is echter niet zo, dat deze kleine geschillen als plaatselijk kunnen worden beschouwd. Op de achtergrond ligt het geschil tussen drie grote mogendheden: de Ver. Staten, Rusland, China. Om te begrijpen hoe deze betrokken zijn bij een stille oorlog, die op dit ogenblik op de hele wereld wordt uitgevochten, zullen we moeten nagaan wat hen beweegt en hoe ze ook geestelijk eigenlijk reageren op invloeden van buitenaf.

Allereerst zou ik dan Uncle Sam willen behandelen.

Amerika is in feite een smeltkroes van volken en rassen. Er zijn bepaalde sterke vooroordelen die zelfs per groep kunnen bestaan en die verschillen, maar toch is er het gevoel dat men de juiste manier van leven heeft. En ofschoon het in Nederland misschien wat fascistisch klinkt, iedereen wordt daar opgevoed met een groot respect voor de vlag. Iedereen wordt opgevoed met het denkbeeld dat zijn land het beste ter wereld is en dat er nergens een systeem, een leefwijze of een mogelijkheid kan bestaan die te vergelijken is met wat de Ver. Staten biedt.

Het is tegen deze achtergrond dat u de gehele problematiek van de U.S.A. moet zien. "Wij zijn het beste land. Wij hebben de grootste vrijheid." Zij denken ook dat zij, ofschoon ieder ander daar waarschijnlijk met enige twijfel naar zal kijken, het meest rechtvaardige sociale systeem hebben gevonden. Het resultaat is, dat de vlag van de U.S.A. niet alleen staat voor een volk, ze staat ook voor een bepaalde manier van zaken doen, voor een bepaalde manier van leven. En juist daardoor is het heel erg gemakkelijk om vanuit de U.S.A. te denken dat alles wat anders is minderwaardig is. Dat is niet juist.

"De mensen moeten voor zichzelf een weg naar boven weten te vechten," zo

roept men uit. Men vergeet daarbij dat de tijd van de pioniers allang voorbij is en dat zeker de mislukkelingen van de ~~van de~~ eerste staten met de wapens in de hand, soms zelfs als halve misdadigers, zich een weg hebben gevochten, dank zij de vernietiging van volken (het uitroeien van indianenstammen), tot ook zij konden beschikken over een groot territorium en de mogelijkheid hadden om een bepaalde vorm van welvaart te bereiken.

Men ziet het eigen land als onaantastbaar. Juist dat betekent, dat zelfs kritiek niet gericht zal zijn op iets buiten de U.S.A., maar altijd gericht zal zijn op wat men ziet als een wantoestand binnen de U.S.A. Elke aantasting van het gezag van de Ver. Staten in de buitenwereld is op zichzelf een aantasting van de Amerikaan, zelfs als hij de grenzen eigenlijk maar liever wil sluiten voor de buitenwereld om heerlijk in eigen welvaart gaar te koken.

Het is duidelijk, dat heel veel mensen in de Ver. Staten van kinds af aan zijn opgevoed met de groet aan de vlag en het gebed voor het vaderland vóór het begin van elke schoolperiode, maar nooit hebben geleerd wat het buitenland in feite is. O, er bestaan wat legenden over het cultuur-rijke Europa. Dat is begrijpelijk, want een groot gedeelte van de bewoners van de U.S.A. hebben voorvaders die uit Europa kwamen, of dat nu Ieren waren, Letten, Litauers, Nederlanders of andere refugiés.

De mentaliteit die daardoor ontstaat is er een van: onze manier is goed en niets kan beter zijn. Het is duidelijk dat degenen die worden bewogen door het lijden van de buitenwereld met een zekere zendingsdrift optreden. Maar die zendingsdrift betekent niet, dat ze de ander zijn eigen waarde laten. Integendeel, ze willen hem amerikaniseren. Ze willen hem brengen in eenzelfde spel van grote economische machten, de kans om vooruit te komen, de maatschappij die verantwoordelijk is voor haar ondergeschikten, maar niet van: de gemeenschap die verantwoordelijk is voor alle leven in die gemeenschap. Het resultaat is vanuit het standpunt van de doorsnee-Nederlander menige misvatting. Maar het betekent gelijktijdig dat men probeert overal deze "vrije manier van leven", zoals men het noemt, te bevestigen en in stand te houden. Dat men daarmee dingen doet die men t.a.v. het eigen land niet zou tolereren, vergeet men eenvoudig. Een voorbeeld:

De Ver. Staten geven voortdurend radio-uitzendingen gericht op de Oostbloklanden. Een deel daarvan is reële informatie. Daar zou niemand, ook in de Oostbloklanden zelf, bezwaar tegen kunnen maken. Maar een groot gedeelte van de voorlichting is daarbij een vertekening van de werkelijkheid. Het is een poging om in te spelen op de onlustgevoelens in de anderen landen. Het is dus eigenlijk een prediken van opstand, ook al gebeurt dat erg bedekt. Het is begrijpelijk dat men zich daartegen wel verzet.

Daarmee heb ik de situatie in de U.S.A. wel enigszins geschetst: goed bedoelend, eerlijk, voor een groot gedeelte zelfs rechtuit, maar toch met te weinig begrip voor de rest van de wereld. Een denken dat uitgaat van de verantwoordelijkheid van de grote bedrijven, de grote maatschappijen, de groot-machten en dat niet in staat is te begrijpen, dat kleine groepen soms belangrijker kunnen zijn dan alle grote maatschappijen en alle burgerlijke en bureaucratische instanties tezamen.

Dit is een standpunt, dat overal in de wereld een zekere weerstand oproept. Ook in uw land en in Europa zijn er veel mensen die het niet helemaal eens zijn met de Amerikanen. Amerikanen, die - ik neem maar weer een recent gebeuren - wel willen spreken met een Europa dat wordt vertegenwoordigd door Frankrijk, Engeland en eventueel nog West-Duitsland, maar dat kleinere landen als Nederland, België en Denemarken misschien, ofschoon het er nog niet helemaal bij schijnt te horen, eenvoudig maar terzijde schuiven dat zijn toch maar onbelangrijke kleine staten. Waarbij men vergeet, dat het momentum op het ogenblik in Europa niet voortkomt uit de grote staten, in feite uit de verandering die zich afspeelt in b.v. de Benelux, uit de sociale veranderingen die in Europa voor een deel zelfs mede worden bepaald door Scandinavië, de verandering van sociaal en politiek klimaat zoals die zich in Iberië (Spanje en Portugal) afspeelt. Dat zijn de factoren waarmee men re-

kening zal moeten houden, niet met de gevestigde machten. Maar de Ver. Staten kan dat niet anders zien. Als men spreekt, dan spreekt men met de grote heren en niet met de kleine jongens.

Deze situatie betekent ook dat het concurrentiepatroon dat in de U.S.A. een heel grote rol speelt tussen alle corporaties, daarnaast het fusiepatroon, dat vooral de Internationals beheerst, eigenlijk in die politiek doorklinken. Dat houdt in dat men wel wil spreken met de Sovjet-Unie, maar uit een concurrentiestandpunt; men wil eventueel de markt verdelen. Als de Russen begrip zouden hebben voor deze eigenaardige mentaliteit van 't Amerikaanse volk en daarop zouden inspelen, dan zou een oorlog tussen Rusland en de Ver. Staten praktisch onmogelijk zijn, zelfs indien Rusland zich zou vermeten om West-Europa te bezetten. Want, zo zouden veel Amerikanen redeneren, indien wij daarvoor de vrije beschikking krijgen over Zuid-Amerika, dan is er immers niets aan de hand.

De Russen hebben weer een heel andere mentaliteit. Hun mentaliteit moeten we eveneens terugzoeken in de historie. U moet zich realiseren, dat lang voordat de Doema tot stand kwam er sprake was van een sociale strijd in de Sovjet-Unie, Rusland heette het toen nog. Hier waren het de intellectuelen die eigenlijk de eerste stimulans gaven. Zij waren het die het bewustzijn van de arbeidende klasse en van de middenstand wakker riepen. Maar degenen, die feitelijk de moed hadden om verder door te zetten en het bestaande systeem aan te pakken, waren de Bolsjewieken. Dezen waren ook opstandelingen en zij waren het ten dele met de Mensjewieken eens. Ze hadden echter een wantrouwen tegen de intellectualistische benadering van het concept "democratie en nieuwe staat". Het gevolg is geweest een revolutie, die tot de bloedigste ter wereld gerekend kan worden, ook al wordt dat wel eens vergeten. Die revolutie heeft voortgeduurd tot praktisch 1923 waarbij Wit-Russische groepen nog steeds actief waren vaak betaald en gestimuleerd door het buitenland.

Ook de groepen onderling waren sterk verdeeld. Toen de revolutie eenmaal een feit was, had men inderdaad de leninisten. Maar zij waren niet de enigen; er waren ook andersdenkenden. Denk aan de trotsisten, die een totaal andere en meer anarchistische opvatting hadden van wat communisme behoorde te zijn. Er waren groepen, die alleen maar grond en welvaart wilden. Er waren mensen, die eigenlijk alleen met rust gelaten wilden worden. Al die groepen waren in een onderlinge strijd gewikkeld die zo fel is geweest, dat zelfs nog in 1928 zeer grove en bloedigemaatregelen zijn genomen tegen boeren, die weigerden zich in communale bedrijven te laten opnemen.

De burgers, eens de basis eigenlijk van de revolutie, werden vervolgd. Gelijktijdig ontstond er een nieuw soort adel, opgebouwd voornamelijk uit bureaucraten en artisten. In die wereld was wantrouwen dus normaal. Men zou het Oostblok het blok van het wantrouwen kunnen noemen.

De mensen vertrouwen elkaar niet. Je durft niet te zeggen wat je wilt, want er zijn zoveel groepen ten elkaar werkzaam. Uiterlijk lijkt het of alles in het Kremlin kook en ei is, maar in de praktijk zijn er 3 à 4 fracties die voortdurend met elkaar worstelen om de macht, die elkaar bestrijden als het gaat om de benoeming van een generaal of van iemand op een hoge post. Het is niet alleen de Partij die de macht heeft.

De Partij bestaat uit verschillende groepen met verschillende doeleinden en inzichten. Dat er partijfilosofen zijn die dit alles binden in een sausje tot iets wat op een eenheid lijkt, neemt niet weg dat er op dit moment in de Opperste Sovjet en de grote bestuursorganen de volgende groepen een rol spelen:

- A. Degenen die het communisme als zuivere leer willen verbreiden. Ze zijn over het algemeen zeer vijandig tegenover China en proberen alles in het werk te stellen om de Chinezen, hetzij door ondergrondse actie, hetzij door gewelddadige actie terug te brengen in de moederschoot van het ware communisme.
- B. Degenen die vooral bang zijn voor het verlies van eigen situatie en positie. Zij zijn bereid elke buitenlandse invloed, zelfs een

~~technisch~~ ^{tech} gunstige inbreng uit het buitenland, te bestrijden alleen maar om hierdoor hun eigen systeem in stand te houden. Ze zijn de behoudzuchtigen en beheersen voor een zeer groot deel de bureaucratie en voor ongeveer 30 % het productie-apparaat.

- C. De z.g. Duiven. Een groepering, die bereid is om met iedereen (ook met China, ook met de Ver. Staten) samen te werken. Ze gaat uit van het standpunt dat volgens Marx de sociale revolutie zich als vanzelf zal voltrekken. Dezen echter worden gevreesd en gehaat, al is het maar omdat zij de grenzen wat meer zouden willen opengooien om daardoor allerlei invloeden van buiten in het land te kunnen introduceren. Men vreest dit, omdat men niet precies weet hoe het volk daarop zou reageren.

Het volk zelf is over het algemeen niet oorlogzuchtig. Zeker, men kent een bepaalde behoudzucht, een wantrouwen, een terughoudendheid, maar men leeft eigenlijk tamelijk gelukkig. U zoudt kunnen denken aan Nederland onder de bezetting in de jaren '40 - '41. Men heeft voldoende te eten, er is werk. Dat er nu een ander gezag is, dat is wel erg vervelend, maar het zijn ten slotte de eigen mensen.

Zeer gehecht is een groot gedeelte van het volk aan het land. De enige methode om van het Russische volk een werkelijk strijdvaardige eenheid te maken is het moederland aanvallen. In mindere mate klinkt dat door in alle satellietstaten, ofschoon hier de behoudzuchtige partij vaak het sterkst haar stempel heeft gedrukt op de ontwikkelingen en op het Rode Leger uit andere overwegingen: namelijk het behouden van absolute toegang tot alle gebieden die strategisch belangrijk zijn.

Wat zou de Sovjet-Unie kunnen bewegen tot oorlog?

Op grond van het voorgaande is het duidelijk dat de overwinning van de een of andere fractie in de Opperste Sovjet en het Kremlin een sterke verandering van houding naar buiten toe tot stand zou kunnen brengen. Maar dat betekent nog niet dat men daarmee het volk voldoende heeft gemotiveerd om werkelijk een oorlog te kunnen beginnen, laat staan een oorlog, die enorme vernietigingen met zich mee moet brengen. Dat zal elke oorlog wel doen. Alleen, indien men dingen doet waardoor de Sovjet-Unie zich feitelijk bedreigd voelt en waarbij die bedreiging zo direct kenbaar is dat ook het volk dit met enige voorlichting als zodanig zal ervaren, zal er een voldoende achtergrond worden geschapen voor de Sovjet-Unie om ten oorlog te trekken. Dat kan dan een z.g. preventieve oorlog zijn waardoor men aanvalt omdat men vreest aangevallen te worden.

De grootste vijanden in de ogen van de doorsnee-Rus zijn niet de Chinezen. De grootste vijanden wonen in Europa en de Ver. Staten. Wanneer er een oorlog komt, is het bijna zeker dat het een snelle, maar niet door atoomwapens gesteunde opmars is in Europa gepaard gaand met een onmiddellijk schoonvegen van de wereldzeeën en tenzij een wapenstilstand zeer snel wordt getekend, er een atoomoorlog zal volgen die vooral Noord-Amerika zal treffen.

De Chinezen zijn weer een beetje anders. In de gehele Chinese geschiedenis kennen we geen volk dat zozeer zijn eigen kwaliteiten behoudt, dat het zich in elke nieuwe sociale samenhang weet te voegen zonder daarbij zijn kwaliteiten prijs te geven. Dat betekent een enorme veerkracht, veel groter dan u zich kunt voorstellen. Voor de doorsnee-Chinees maakt het niet veel uit, of hij wordt gedomineerd door de Mantsjoes, de Peking-communisten of door anderen. Als hij leven kan, als hij maar tamelijk gelukkig kan zijn en als men zijn gebruiken niet teveel aantast, dan past hij zich aan, of hij nu een staart moet dragen of misschien in een Mao-pakje moet rondlopen, dat maakt voor hem weinig uit.

In China was de ambtenarij altijd de werkelijke machthebber, ook in de tijd van de keizers en de Mantsjoes. Zelfs de krijgslieden waren niet zo machtig als de bureaucraten. Hierdoor is er een zekere achterdocht ontstaan juist tegen bureaucratische instellingen die tot nu toe nog in het hele volk

leeft. Een leger kan men eventueel nog vertrouwen of men kan het bevechten, maar de bureaucraten die alle wegen kennen zijn te sterk voor de eenvoudige burger. Hoe sterk dit heeft doorgewerkt, kunt u zien uit de culturele revolutie die Mao één/tot stand heeft gebracht, maar die hij eigenlijk kort voor zijn dood nog een keer tot stand had willen brengen, maar dat is afgeremd. Mao ging uit van het standpunt dat een voortdurende revolutie noodzakelijk was om te voorkomen dat gevestigde instellingen zich meester zouden maken van al hetgeen voor het volk belangrijk was. /keer Die instelling maakt in die tijd plaats voor een andere: het denkbeeld dat je eerst het volk een zekere welvaart moet geven. Maar er hoort nog iets anders bij: je moet het volk ook opvoeden.

Nu heeft het communistische bewind die opvoeding inderdaad verschaft. Het volk heeft zich altijd wel wat meerwaardig gevoeld tegen de omringende wilde stammen. Dit gevoel van waardigheid en zelfs van meerwaardigheid bestaat tot heden toe. Het is nooit verdwenen. Dit betekent dat Rood-China zeker niet zo achterdochtig en wantrouwend staat tegenover de buitenwereld als Rusland. Het betekent dat ditzelfde China innerlijk wordt verdeeld door allerlei groepen die misschien een bepaalde macht nastreven, maar gelijktijdig vooral de bestaande machtsinstanties teniet willen doen. In de huidige situatie echter waarin welvaart een rol speelt, zullen we ook andere gebruiken zien opleven, b.v. de denkbeelden van de Tong. De groep die samenwerkt, een soort vakbond of belangenvereniging. Het is duidelijk dat deze reeds bestaat vooral waar het gaat om de productie van goederen door kleine fabrieken. Ze komen onderling tot overeenstemming, ze verdelen in zekere mate de productie en de markt.

In mindere mate - en dat eigenlijk alleen nog maar in de kustgebieden - zien we iets dergelijk t.a.v. de landbouw. Ook hier komt men bijeen en besluit men hoeveel men zal produceren. Dit ongeacht de ambtelijke voorschriften die natuurlijk zeggen: je moet zoveel mogelijk produceren. Men gaat uit van het standpunt: we moeten zo produceren dat het voor onze gemeenschap het best is.

Ik geloof niet, dat dit China zonder meer bereid zal zijn te gaan strijden in het buitenland. Ook in dit land is het communisme of het maoïsme een soort godsdienst zonder God. Ook hier bestaat een zekere zendingsdrift. Ook hier wil men zijn eigen belangrijkheid en bereikingen manifesteren door elders werken tot stand te brengen of door anderen te onderwijzen. Maar dat is toch wel een wat andere vorm van optreden dan van de Russen en het bezit zeker niet de recht-door-zee-mentaliteit die we bij de Amerikanen aantreffen.

Als China echter meent miskend te worden, dan is het bereid zich te wreken. Het gevaarlijkste van alles in verband met Rood-China zou zijn, dat men de waarde en waardigheid daarvan ontkent. Dit zou een reden kunnen zijn om macht te demonstreren. Dat is in het verleden zo geweest en dat is nu nog.

Overigens moet men zich wel realiseren, dat China een zeer groot rijk is. Dat in dit rijk een groot aantal verschillende volkeren onder de naam "Chinezen" zijn samengebracht die qua taal, lichamelijke kenmerken zowel als culturele achtergrond zelfs kunnen verschillen, zodat men zeker niet kan denken aan één rijk zonder meer. In dit rijk waren tot voor kort nog zelfs kleine burgeroorlogen aan de gang (het waren opstandiggeneraals vooral in de buitenprovincies), die pas in de laatste tijd zijn opgehouden en wel door het wegvallen van een te grote nadruk op de leer en een te kleine nadruk op de mogelijkheid om ook nog eens gelukkig te leven.

China beschikt op het ogenblik over meer mogelijkheden dan het Westen veronderstelt. Het heeft aan onderzoek - ook op het gebied van wapens, agressieve en verdedigingswapens - zeer veel besteed. Het beschikt over zeer bekwame technici, ook al komt dat niet zo sterk tot uiting, omdat de verbruiksindustrie eigenlijk altijd maar tweede klas is geweest.

China beschikt ook over atoomwapens. Het zijn er dan misschien niet zoveel als Rusland heeft of als de U.S.A. heeft opgeslagen, maar het zijn er meer dan voldoende, zelfs als we rekening houden met de primitieve raketten om een groot deel van de Ver. Staten of een groot gedeelte van de Siberische

industriegebieden en een kleiner deel van Europees Rusland te vernietigen. Rekening houdend met dit alles moeten we zeggen: Ook China is een grootmacht en deze wordt door het besef van eigen waardigheid en inhoud gemotiveerd.

Hier hebben we dan het beeld van de wereld van vandaag. Alle andere landen zijn op de een of andere manier met het lot van Rusland, Amerika of China verbonden. We kunnen dat wel ontkennen, maar Nederland b.v. is met handen en voeten gebonden aan de Ver. Staten. Ditzelfde geldt in iets mindere mate voor Engeland en in zeer grote mate voor West-Duitsland. Frankrijk probeert een dubbel spel te spelen, maar heeft daardoor zonder het te weten zichzelf van twee tegenstanders afhankelijk gemaakt en daarmee zijn eigen sociale, politieke, economische opbouw veel moeilijkheden bezorgd.

Wanneer kan er oorlog uitbreken? Alleen, indien één van de drie partijen door de ander werkelijk wordt uitgedaagd op een wijze waardoor er een algemene verontwaardiging in het volk zelf zou ontstaan. Dat dit bewust zal gebeuren is onwaarschijnlijk. Ook al zijn het kleine groepen in alle landen die graag te vuur en te zwaard het eigen systeem dominant zouden willen maken over de gehele wereld, behoeft er niet gerekend te worden op voldoende steun van de bevolking om hun die mogelijkheid te verschaffen.

Uitdagingen kunnen echter ook onbewust en onwillekeurig geschieden. Een miskennen van de betekenis van China b.v. met zijn revolutie kan op den duur betekenen: grote conflicten waardoor China in geheel Azië naar de macht grijpt en dan niet alleen meer langs de weg van handel, besprekingen en verbond, maar met geweld. Dit zou onmiddellijk repercussies hebben in de Ver. Staten en een wereldoorlog zou onvermijdelijk zijn. Zolang Rood-China echter de kans krijgt om zich in eigen recht en grootheid in de gehele wereld te manifesteren, zal het zeker geen oorlog beginnen.

Wat Rusland en eigenlijk het gehele Oostblok betreft, ook hier is geen bereidheid om een oorlog te beginnen. Maar op het ogenblik, dat men vreest voor een verstoring van de interne machtsverhouding, zal men bereid zijn desnoods het gehele volk en de industrie op het spel te zetten om dit te voorkomen. Voor Rusland betekent aantasting van de huidige machtsstructuur van buitenaf op welke wijze dan ook een aanleiding tot oorlog.

Van de Ver. Staten kan worden gezegd: De Ver. Staten zullen een openlijke oorlog voeren op het ogenblik dat hun belangen (en mede de internationale belangen van vele grote firma's) zodanig worden verstoord, dat men geen mogelijkheid meer ziet om eigen beheersing van de wereldhandel en de wereldmarkt te handhaven. Dit is een korte analyse.

Wij zouden ons dan moeten afvragen, of we nu werkelijk in vrede leven op dit ogenblik. Uiterlijk wel. Er is geen sprake van een directe strijd tussen de genoemde grote mogendheden of door groepen van volkeren ten aanzien van elkaar. Maar is dit reëel gesteld?

Er is geen vrede, want er is een voortdurend wantrouwen en er zijn voortdurend - zij het bedekt - handelingen tegen de belangen van de andere groep. U heeft waarschijnlijk het meest gehoord van de CIA, maar er zijn nog andere groepen o.a. de KGB b.v. die eveneens in het buitenland intrigeren en manipuleren. En denkt u soms dat de Chinezen geen geheime dienst bezitten? Al die geheime diensten introduceren zaken waarvan ze aannemen dat ze eigen land en eigen meerwaardigheid zullen helpen manifesteren. Ook de Rood-Chinezen zijn betrokken bij de export van verdovende middelen. Dat mag misschien niet openlijk worden gezegd, maar het is een feit. Hun geheime diensten maken hiervoor gebruik van allerlei zaken die zich in de grensgebieden afspelen. Een deel van de papaverooft komt nog uit de vroegere gebieden waar de Engelsen in het ver verleden de opiumverbouw hebben bevorderd.

De Russen spelen een spelletje waarbij ze o.m. proberen vakbonden uit te spelen tegen handelsbelangen die hen niet aangenaam zijn, politieke druk trachten uit te oefenen en daarnaast de laatste tijd ook druk bezig zijn met de aankoop van grondstoffen en de manipulatie van grondstoffenvoorraden op de wereldmarkt.

De Amerikanen zijn steeds bezig om koste wat kost hun belangen in het buitenland te beschermen. Ze zijn helemaal niet bang om daarvoor desnoods een paar revoluties te ontketen. Allende is ten slotte niet gevallen omdat het volk tegen hem was, maar omdat hij kopermijnen had ont-eigend waarin de Amerikanen te grote belangen hadden. Dat mag misschien ook niet gezegd worden, maar dat is niettemin ook een feit.

Vrede is er dus niet. Er is eigenlijk een soort openlijke wapenstilstand, gepaard gaand met ondermijningswerkzaamheden van alle betrokken geheime diensten en vaak zelfs ook diplomatiek geschermspel waarmee men probeert ten opzichte van elkaar een goed figuur te slaan. Het houdt in, dat de strijd in andere landen niet zal worden bevorderd, omdat men alleen winst daarin ziet, maar heel vaak alleen maar omdat men denkt op die manier - en dat is heel eigenaardig - de tegenstander een invloedssfeer te ontnemen.

Veel van de strijd en de revoluties in Afrika is mede het resultaat van de geheime diensten van de drie genoemde grote staten. De Fransen spelen hierbij mede een rol, maar deze wordt, althans in Afrika, voor een deel gedictieerd vanuit Moskou.

Engeland is eveneens betrokken bij vele geschillen, vooral bij de situaties zoals die zich in Zuid-Azië afspelen. In dit geval kan worden gezegd, dat deze belangen mede worden gedictieerd door Amerikaanse groepen.

De Chinezen zijn ook overal bezig hun belangen te dienen. Het eigenaardige is, dat zij in bepaalde gevallen zuiver rechtse, om niet te zeggen fascistische groepen, hebben gesteund alleen maar om hierdoor een Russische invloed in een bepaald land teniet te doen.

Het optreden van Cuba is b.v. weer een indirecte poging van de Sovjet-Unie om in Afrika eigen belangen te verdedigen en eigen invloedsgebieden te vestigen. Van een directe oorlog zal er voorlopig dus geen sprake zijn, dat is duidelijk. Maar dat conflicten niet kunnen uitblijven is eveneens duidelijk.

Niemand zoekt oorlog. Maar oorlog wordt onvermijdelijker, indien een mens niet bereid is te erkennen dat een ander het recht moet hebben om te leven volgens zijn eigen norm. Op het ogenblik dat je denkt dat alleen een Pax Americana goed is of een communistische Sovjet-vrede of alleen een fascistisch verantwoorde klassenstrijd waarbij de grenzen wegvallen, ben je verloren; dan gaat de aarde in vlammen op. Volgens mij zal dit niet het geval zijn, omdat in elk van deze landen verdeeldheid bestaat. Ik zal nog trachten dat te verklaren en beëindig dan daarmee dit onderwerp.

In de Ver. Staten is er een voortdurende pressie van groepen, die tot nu toe in de minderheid zijn geweest en die sociaal gezien op de achtergrond stonden. Deze groepen nemen geen genoegen meer met de rol van tweede-, zelfs derderangs burger. Zij proberen zich te manifesteren. Dit veroorzaakt een enorme pressie in de U.S.A. welke onvermijdelijk, zij het langzaam, moet voeren tot sociale strijd en sociale verandering op een nieuwe manier, niet meer vanuit de organisatie, maar vanuit een situatie.

In het Sovjet-blok is de vrijheid van denken op het ogenblik bij de intellectuelen een belangrijke zaak geworden; de vrijheid om te zeggen wat men denkt bijvoorbeeld. Het is duidelijk, dat de bestaande machten alles zullen doen om dat te onderdrukken. Maar de gewone Sovjet-burger kan eigenlijk niet goed begrijpen waarom een bepaald schilderij, dat hij helemaal niet mooi vindt, gevaarlijk kan zijn voor de staat of waarom een bepaalde toespraak gevaarlijk kan zijn voor de staat. Hij gelooft niet, dat het communisme teniet kan worden gedaan door een communist alleen maar omdat hij kritiek heeft op bepaalde instanties. In het Sovjet-blok speelt

dit een zeer grote rol. Deze verdeeldheid zal ongetwijfeld ook in de komende jaren vele veranderingen afdwingen.

Dan hebben we Rood-China.

Hier bestaat een sterke verdeeldheid tussen degenen, die het messiaans maoïsme nastreven met verwaarlozing van alle materiële aspecten en degenen, die eigenlijk nog het meest voelen voor welvaart waarin het maoïsme ook meer stoffelijk beleefbaar wordt. Ook hier is een machtsstrijd gaande geweest. Denk maar aan de veroordeling van de vier van Peking en dergelijke dingen. Een strijd, die ook op dit ogenblik wel degelijk ondergronds bestaat. De voortdurende aanvallen op de bureaucraten die plaatsvinden via muurkranten, al hoort u daar niet veel van, bewijzen wel dat de bestaande machthebbers zeker niet het land en het volk volledig in de hand hebben en dat er andere groepen zijn die brutaal genoeg zijn om te spreken. En dit betekent ook in China de noodzaak om eerst een innerlijke eenheid te bereiken, omdat anders, wanneer er oorlog komt, men in ieder geval zijn macht zou verliezen.

Vrede is er op het ogenblik ondanks de conflicten, ondanks de situatie. De vrede van deze dagen is een schijnvrede, misschien voortgekomen uit de vrees van de machten hun invloed in de wereld te verliezen. Het werkelijke wezen van de vrede zou echter moeten zijn: de erkenning van ieders recht om te leven op zijn eigen wijze. De erkenning van de rechten voor een ieder om kennis te nemen van de leefwijze en denkwijze van een ander. Dit zal voorlopig nog niet worden bereikt.

Dit is een les die schijnbaar alleen politiek is. Het is niet politiek. Het is evengoed economisch en religieus. Het is eigenlijk een weergave van een situatie die de komende ontwikkelingen op de wereld - zeker in de eerste 15 jaar - bepaalt.

-:-

INWERKING UIT DE GEEST.

De geest werkt natuurlijk ook in op de grote landen waarover we in het eerste gedeelte hebben gesproken. Het is heel duidelijk, dat elk daarvan op zijn eigen manier zal reageren. Er zijn een paar wonderlijke verschijnselen.

Als je een grote geestelijke invloed richt op de Ver. Staten, dan is er plotseling wel iemand die zich opwerpt als een soort messias. Over het algemeen worden in de Ver. Staten geestelijke invloeden ontvangen ofwel vertaald in zuiver kerkelijke termen, dan wel omgevormd tot een nieuw soort openbaringsgodsdienst en als het even kan met magische nevenbetekenissen.

Als je inwerkt op het Russische volk, dan zie je een heel ander verschijnsel. Daar valt namelijk de beïnvloeding uiteen in standen, zo gek als het moge klinken. Als je in Rusland een sterke geestelijke invloed richt op een bepaald gebied, dan valt op: arbeiders worden vroom en gaan weer kerkelijk denken, intellectuelen gaan zich plotseling bezighouden met parapsychologie en spiritisme, en degenen die aan het bewind zijn (de machthebbers) in zo'n gebied, worden plotseling erg onrustig en nemen doorgaans enkele maatregelen om de openbare orde te bevorderen, zoals b.v. het onderdrukken van dronkenschap.

In China blijkt dat het geheel van dergelijke invloeden wordt vertaald in een andere benadering van de medemens. Het wordt niet als een afzonderlijk godsdienstig denken naar voren gebracht en ook niet als een teruggrijpen naar het verleden zonder meer. Het is eerder een nieuwe mentaliteit waardoor binnen kleine groepen waar men onderling kritiek uitoefent er opeens een nieuwe toon klinkt, meestal van verdraagzaamheid of met een grotere nadruk op de verbondenheid in de groep en met het volk.

Als we ons afvragen wat de geest precies kan doen, dan moeten we dat eigenlijk van jaar tot jaar bekijken. Dat is niet een, twee, drie uit te maken. We weten uit de Wessak-bijeenkomst dat er een aantal mogelijkheden zijn. Eén van die mogelijkheden is wel het bevorderen van mystieke belevingen. Dit wordt aangeduid door een zeer sterke purperen golf. Dat betekent voor ons dat we de mensen kunnen helpen door hen tot een innerlijke beleving te brengen die ze eigenlijk niet helemaal begrijpen. De resultaten daarvan zullen ongetwijfeld heel eigenaardig zijn.

We denken hierbij aan schijnbare omwentelingen, aan mensen die in een klooster willen en dergelijke vreemde dingen. Het is in ieder geval zo, dat we aannemen dat met deze invloed, die bijzonder sterk is, een vernieuwing van denken tot stand kan worden gebracht. Een denken dat niet polariserend werkt. Dit zal waarschijnlijk bepaalde partijen in Nederland teleurstellen, maar polarisatie is er niet bij. De nostalgie zal waarschijnlijk iets afnemen en andere vormen krijgen. Dat geldt voor Europa en voor elk ander gebied waarin die manifestatie van kracht mogelijk is.

Een andere factor die zeer opvallend was, was een negatief rood. Negatief rood is een geestelijke invloed waarvan je kunt aannemen dat de energie wegvalt. Het is een invloed die pulserend werkt, die voortdurend actief is. Ze toonde zich als een uitlopende spiraal. We moeten dus aannemen dat die kracht in de eerste paar maanden van groter belang zal zijn dan in het verdere deel van het jaar. Wat betekent dat nu?

Dat betekent b.v. een vastlopen van allerlei plannen in de Ver. Staten. Het betekent een terugvallen op oude bureacratistische maatregelen in de Sovjet-Unie. Het betekent in China het wegvallen van het momentum van ontwikkeling; de vernieuwing waarmee men daar bezig is, wordt afgeremd. In Nederland worden de meeste mensen onverschillig. In deze tijd is dat heel goed. Bij de verkiezingen is een zekere onverschilligheid misschien tevens een mogelijkheid om een beetje objectiever te denken. Voor de grote landen kan ik dat helaas niet zeggen.

Wij uit de geest moeten nu proberen met dergelijke invloeden te werken. Wat kun je er het best mee doen?

Als we te maken hebben met de Ver. Staten, dan moeten we goed uitkijken dat we niet teveel visioenen geven. Stel u eens voor, dat daar vijf of zes messiaanse bewegingen ontstaan die elk een radiostation voor zich weten te veroveren, dan is er binnenkort een binnenlandse oorlog tussen b.v. noord en zuid, en dat is niet de bedoeling. Neen, we moeten proberen om juist in de U.S.A. die afremming (de vermoedheid) te gebruiken. Daardoor kunnen namelijk ontwikkelingen, die op dit ogenblik tot conflicten dreigen uit te groeien even wat langzamer gaat stomen en dan blijft er tenminste iets positiefs van over.

In Rusland hebben we meer behoefte aan visionairen. Daar zouden een aantal innerlijke belevingen, ook van hoger geplaatsten, van groot belang kunnen zijn, zodat men dan een nieuwe visie krijgt van de wereld. Die verandering van visie is zeer belangrijk, omdat er een bureaucratische omwenteling zal ontstaan in Rusland. De geest probeert dat nu te bevorderen. De traagheid hebben we daar niet zo hard nodig, zij het dan dat traagheid misschien kan worden toegepast in de z.g. wetenschapssteden, die voornamelijk in West Siberië liggen.

Gaan we naar China, dan moeten we ook weer erg voorzichtig zijn. We moeten daar de traagheid maar eens toepassen, vind ik. Visioenen moe-

ten we vooral geven aan de mensen in de buitenprovincies, want daar is het heel belangrijk dat de mensen weer gaan geloven dat ze iets kunnen bereiken. (bij heel veel mensen is dat de laatste tijd weggevallen) en dat ze ook proberen terug te keren - ook erg belangrijk - naar de natuur. In bepaalde gebieden is men zozeer gaan trekken naar de industrie, dat daardoor niet alleen de voorzieningen met landbouwproducten in gevaar komt, maar ook het hele land mentaal gestoord raakt. Je kunt niet ongestraft van het ene levensritme naar het andere overstappen. Ik meen, dat we dat soort visioenen in die buitenprovincies nodig hebben en daarnaast de verträgende invloed zouden moeten gebruiken vooral rond de centrale bureaucratische organen. Op die manier kunnen we veel tot stand brengen.

U zult zich nu afvragen: wat is een visioen?

Een visioen kan van alles zijn. Maar als je daaraan een mystieke beleving vastknoopt, dan is het zeker dat dat een sterke emotionele omwenteling is. Je verliest even alle houvast in de werkelijkheid. Je zweeft ergens door het onbekende heen en ondertussen onderga je iets of je neemt iets waar. Dat waarnemen is altijd gevaarlijk. Als iemand visioenen gaat zien in die toestand, dan komt hij met allerlei zekerheden naar de werkelijkheid terug. Die zekerheden zijn dan afhankelijk van zijn eigen interpretatie daarvan, zoals iemand die een geestelijk contact heeft ook tot een eigen duiding ervan komt.

Ik heb eens meegemaakt, dat iemand die nog niet zo lang over was, geestelijk contact maakte met een dame en probeerde haar duidelijk te maken dat zij zich meer moest openstellen voor de wereld en minder egocentrisch moest zijn. Deze dame vertaalde dat in een persoonlijk bezoek van Jezus; wat ze bovendien weer vertaalde in een toch wel zeer persoonlijke manier van een-zijn met de kosmos, uitgedrukt in de mensen die binnen haar bereik waren. Dat is natuurlijk niet de bedoeling. Dat is gewoon gevaarlijk. Als je probeert de mensen die gevoelsbeleving te geven, dan moet je hun een vrede geven die ze in feite nog niet hebben gekend.

Vrede impliceert een mate van tevredenheid. Iemand, die vrede mystiek beleeft en terugkomt op de wereld, heeft het gevoel dat het er eigenlijk niet meer zo op aan komt wat er gebeurt. Innerlijk is hij zeker; en door die innerlijke zekerheid zal hij ook niet meer zo bang zijn voor alles wat buiten hem bestaat. Hij gaat er gewoon op af, als het nodig is. Hij kan de denkwijzen van anderen opeens aanhoren. Hij is niet meer bang gestoord te worden in zijn eigen formuleringen. En dat zou kunnen betekenen, dat wij met de mystieke belevingen dus het meest bereiken, indien het op emotioneel vlak blijft.

Daar waar visioenen nodig zijn, moeten het visioenen zijn die eigenlijk de disharmonieën duidelijk maken waarin de mensen leven. Als ze kunnen zien waaruit hun angst voortkomt of waardoor de conflictsituatie wordt wakker geroepen, dan zullen ze misschien ook geneigd zijn om er iets tegen te doen. Ik meen, dat je op die manier met visioenen heel wat tot stand kunt brengen.

Als u zelf ooit een visioen heeft gehad, zult u ontdekt hebben dat een visioen vaak in symbolen wordt uitgedrukt. Dit is iets wat gevaarlijk is. Als u namelijk een visioen in symbolen ziet, dan gaat u het zelf interpreteren. Die interpretatie kan dan juist of onjuist zijn, dat weet u niet, maar ze wordt zeer sterk beïnvloed door uw gevoelens t.a.v. de wereld. De een zal het zitten in de tram zien als iets prettigs, de ander als een verlies van rijkdom en belangrijkheid. Dus een visioen van zitten in de tram kan verschillend worden uitgelegd. Het zou in feite kunnen betekenen, dat u met anderen tezamen voertuiglijk bent voor een bepaalde ontwikkeling. Dat zou kunnen, maar niemand weet het. Daarom moeten dergelijke symbolische voorstellingen in mystieke visioenen zoveel mogelijk worden vermeden. We moeten dus proberen om fragmenten van feiten te laten zien.

De geest zal ongetwijfeld haar best doen om overal waar dit maar enigszins mogelijk is dergelijke visioenen te geven. Niet overal verwachten wij er

evenveel van. Een visioen aan Van Agt b.v. zal tot zendingsijver leiden. Een visioen aan Den Uyl betekent, dat hij zich bedreigd voelt en iets agressiever wordt, wat zijn vaderrol aanmerkelijk zou kunnen schaden. Geef je Wiegel een visioen, dan zegt hij: "Dit is natuurlijk wel waar, maar dan moeten we ook rekening houden met de democratische besluitvorming," en gaat hij toch zijn gang. Daar kun je dus niet veel mee bereiken.

Maar er zijn misschien mensen, die wel **veranderd kunnen** worden. Nu denk ik aan Mons. Gijzen. Mensen, die dus gevoelig zijn voor geesten, daar vaak mee verbonden zijn en die je met het tonen van wat er mogelijk is of wat er aan de hand is en een gelijktijdig beleven van een hogere harmonie ertoe kunt brengen hun eigen benadering van de mensheid wat te veranderen. Dat gaat natuurlijk beetje bij beetje. Het is niet een plotselinge bekering, maar daardoor zou in het klimaat van een bepaald bisdom in Nederland een wijziging kunnen komen. En als dat mogelijk is, dan moet dat ook mogelijk zijn bij heel veel mensen, die het heel goed bedoelen en die hooggeplaatst zijn al bekleden ze niet direct een ministerspost. Hierdoor de werkelijkheid dichterbij de mensen brengen is belangrijk. Dat is dan één van de mogelijkheden van dit jaar. Ook in andere jaren hebben we altijd gewerkt met de krachten die ons ter beschikking stonden.

Heel interessant kan het worden, als we bepaalde natuurverschijnselen kunnen voorzeggen. Dat is dan weer een andere manier van werken. In dit jaar zal ons dit alleen in bepaalde gebieden van het zuidelijk halfrond goed gelukken. Daar kunnen we wel directe waarschuwingen geven. Op het noordelijk halfrond gaat dat om bepaalde redenen niet zo goed, dat blijkt uit de kosmische invloeden van dit jaar.

Als je de mensen kunt zeggen: Dit gaat er gebeuren en het gebeurt, dan breng je hen plotseling in contact met een heel andere werkelijkheid. Ze gaan vertrouwen op hetgeen hun wordt doorgegeven. En als je de manier van doorgeven dan zo exceptioneel maakt dat ze niet hun eigen gedachten voor openbaringen kunnen houden, dan kun je ook daarmee heel veel bereiken. Ik vermoed dat daarmee o.a. in Afrika sterk gewerkt zal worden en ik geloof ook dat het invloed zal hebben op bepaalde veranderingen, die zullen plaatsvinden in Australië en Nieuw Zeeland.

Als we toch mystieke invloeden hebben, dan kunnen we er ook voor zorgen dat de mensen gaan dromen. Want de mystieke inwerking betekent een grotere gevoeligheid en gelijktijdig de mogelijkheid een groot aantal entiteiten onder een gemeenschappelijke noemer te brengen. Een voorbeeld: Als iedereen nu plotseling gaat dromen dat morgen lijn 23 niet rijdt en lijn 5 rijdt op de baan die normaal door lijn 7 wordt gereden, dan zal het feit dat dit gebeurt de mensen plotseling wakker schudden; dan gaan ze een beetje meer aandacht besteden aan hun onderbewustzijn. Ik meen, dat ze in de EEG daar ook wel behoefte aan zouden hebben.

Interessant kan het verder worden, als we de gevoelswaarden van de mens ten dele kunnen veranderen. Die golf van traagheid waarover ik sprak (de spiraal), maakt het tot ongeveer oktober mogelijk om allerlei factoren, die verkeerd dreigen te lopen, uit te schakelen. Wij kunnen daardoor zorgen dat men pas op de plaats maakt op die punten waar ongunstige ontwikkelingen voor menselijk klimaat en voor geestelijke samenwerking optreden. Hiermee hopen we dus enorm veel te doen. Dat zal zeer waarschijnlijk voornamelijk worden gebruikt in bepaalde delen van West-Europa. We zullen daarnaast natuurlijk proberen om die invloed overal te gebruiken waar ze ons in staat stelt om ontwikkelingen af te remmen of de mensen tijd te geven zich eerst eens te bezinnen.

Een invloed die ook van belang is, maar volgens ons niet zo gunstig, is een sterke ontlading. Het was een naaldachtige straal van tamelijk giftig groen. Giftig groen heeft wel iets te maken met geloof en gemoedsleven. Maar als het zo giftig is, dan wijst het toch wel in de richting van verandering of vernietiging of geloofsstrijd. Op grond daarvan zou je kunnen aannemen dat mensen, die functies hebben als b.v. de Paus of die het

emotionele brandpunt zijn van een volk of een gemeenschap, wel eens uitgeschakeld kunnen worden. Je zoudt er verder uit moeten concluderen, dat er heel wat geestdrijverij een rol gaat spelen. Het zou mij niets verbazen, als de ondergang van de wereld in de tweede helft van die periode (waarschijnlijk van november af) heel duidelijk overal wordt verkondigd. Zoiets van: bereid u voor op het einde, want het licht staat al aan de hemel.

Als u verder rekening houdt met het feit, dat er ook stoffelijke kosmische stralen zijn waarvan de betekenis ons iets negatiever lijkt, dan kunt u misschien begrijpen dat we ons vooral moeten bezighouden met de grote landen en met wat zich daar afspeelt. Maar natuurlijk ook met een groot gedeelte van de mensheid om de negatieve effecten te neutraliseren.

Wat zijn die negatieve effecten die we uit de kosmos menen te moeten verwachten?

Een aantal stralingen die op 't zenuwstelsel van de mens inwerken. Overspannenheid, neiging tot hartklachten zullen daarvan de stoffelijke tekens zijn. Onsamenhangendheid van gedachtengang op mentaal gebied. Op geloofsgebied en geestelijke beleving een sterk wisselen tussen uitersten. Het ene ogenblik denk je: ik heb de duivel aan de lijn, het andere ogenblik denk je: het is de engel van God die tot mij spreekt. Toch is het een en dezelfde kracht en je beseft dat heel goed. Dit gepaard gaand met bepaalde lichamelijke bezwaren zou m.i. - en dat is gedurende 6 à 7 maanden zeker - leiden tot een vertraging van vele ontwikkelingen en gelijktijdig, als je dat op het juiste moment goed neutraliseert, tot ogenblikken van grote geestelijke helderheid. Zeer scherp inzicht in de situatie, in eigen mogelijkheden, in de ontwikkeling van eigen leven en in de contacten met de geest zijn mogelijk. Het resultaat daarvan kan indirect genezing zijn.

Wij kunnen ons voorstellen - en dat zal waarschijnlijk al in de komende 2 maanden zijn - dat zeer veel mensen die langdurige klachten hebben opeens, schijnbaar spontaan, genezen. Ze krijgen dan door de zenuwspanning soms wel last van iets anders, maar dit plotseling veranderen van een psychische toestand, die een fysieke weerspiegeling vindt, zou natuurlijk ook gebruikt kunnen worden, als het gaat om bepaalde hooggeplaatste personen. Daarom denken wij dat er een aantal hooggeplaatsten op het juiste moment even een beetje ziek kunnen worden, wat eveneens de tamelijk vrede-ge ontwikkeling van het komende jaar bevordert.

Dat er nogal wat twist zal zijn, heb ik ook wel voorzien in deze uitstraling. Ik kan nu natuurlijk niet alle gegevens verstrekken en juist interpreteren. Wij hebben een paar golven gezien waarin wonderlijk genoeg een wisseling van goud en rood voorkomt. Het rood niet alleen in negatieve, maar ook in positieve waarde. Je zoudt moeten aannemen dat er met enorme kracht zal worden gewerkt aan het bereiken van compromissen, maar ook aan het vinden van een nieuwe innerlijke oriëntatie of gerichtheid voor zeer veel mensen waarbij echter altijd weer een negatief aspect even een rol gaat spelen. Voorbeeld:

De visserijkwestie. Onder deze invloed is het heel waarschijnlijk dat de visserijkwestie schijnbaar wordt geregeld waarbij de regeling echter wordt verstoord door het optreden van verschillende belanghebbenden, waarna plotseling enkele denkers nieuwe denkbeelden beginnen te lanceren die ten slotte zo algemeen worden aanvaard dat daardoor toch weer een meer positieve regeling kan worden bereikt. Dat is een stoffelijk aspect.

Geestelijk zou je het als volgt kunnen zien: Er is een geestelijk probleem. Dit probleem lost zich plotseling op. Je hebt het gevoel: nu heb ik de kosmos vlak bij. De geest zal alles voor mij doen. Dan komt er een ogenblik dat je moet proberen die kracht te gebruiken. Je moet dan kiezen. De keuze kun je moeilijk maken. Op het moment, dat je de keuze maakt, ben je in conflict met jezelf en daardoor zul je die kracht in eerste instantie meestal niet juist gebruiken. Je zult zelfs proberen om het dan maar

op een andere manier te doen. Dat lukt ook niet. Dan komt er een nieuwe golf die je doet beseffen, dat die strijdigheid in uiting helemaal niet noodzakelijk was, dat je die kracht zult kunnen gebruiken voor een doel waarin beide oorspronkelijke denkbeelden voldoende verenigd zijn, zodat je dus toch iets kunt doen. En dan krijg je wel resultaat.

Als we deze dingen zo overzien, dan trekken we daaruit de conclusie dat het een eigenaardig jaar wordt.

Wat de politiek betreft, verwachten we een paar vreemde bokkesprongen o.a. van Japan. Maar geestelijk gezien verwachten we vooral verwarringen die de mensen dichter bij elkaar brengen. U heeft het wel eens gezien: wanneer mensen in moeilijkheden zitten en ze erkennen dat van elkaar, dan gaan ze samenwerken. Ik meen, dat dat ook geestelijk van groot belang is.

Ik denk, dat we heel veel groepen zullen zien van geestelijke oorsprong, zoals theosofische, spiritistische groepen, Loges evenals bepaalde kerkelijke groepen, die plotseling beseffen: we hebben toch iets gemeenschappelijks; we kunnen tezamen iets van een geestelijke werkelijkheid manifesteren. Indien dat kan gebeuren, is het zelfs mogelijk dat hierdoor zelfs in landen als Italië heel grote veranderingen op zeer korte termijn zullen plaatsvinden en dat de mensen vooral anders gaan leven en denken.

Het is verder voor mij wel duidelijk dat in dit jaar heel veel extreme groepjes in moeilijkheden zullen komen. Juist degenen die extreem denken en al het andere plegen af te wijzen, zullen hierdoor allerlei verschijnselen ontmoeten waarmee ze geen raad weten. En dat betekent voor hen zelf een zeer grote belasting. Het zenuwstelsel wordt in bepaalde tijden van het jaar toch al onder druk gezet. Zij zullen daardoor dus vaak tot excessen overgaan en we hopen dat dat bij het merendeel het geval zal zijn in een tijdelijke daadloosheid terugvallen waarin ze hun houding en denkbeelden gaan herzien.

De eindconclusie, voor zover die op dit ogenblik te trekken valt, is wel dat we het komende jaar toch wel moeten rekenen op een vergroting van harmonische mogelijkheden tussen de mensen, ongeacht de schijnbare uiterlijke verscherping van tegenstellingen tussen de groepen. Samenwerking staat toch wel in het banier.

Wij hebben geprobeerd dat op de hele wereldsituatie te projecteren. Er zijn nu nog maar enkele conclusies bekend. Die geef ik u even:

1. Er zijn wel sterke wisselingen in de internationale verhoudingen, maar algemeen gezien wordt de verhouding in feite beter, omdat men op vele terreinen tot samenwerking komt. Dit zal ook betrekking hebben op natuurrampen, maar daarnaast ook op bepaalde handelsaspecten. Men zal elkaar vaak van het noodzakelijke gaan voorzien zonder daarbij het winstprincipe volledig te hanteren.
2. Een aantal belangrijke personen, vooral op geestelijk gebied en daarnaast enkele politieke leiders, worden op tijd uitgeschakeld of tijdelijk op non-actief gesteld. Hierdoor worden veel spanningen voorkomen; wat meer is, hierdoor wordt het mogelijk om op een nieuwe manier samen te werken of op een nieuwe manier eigen ontwikkeling te hergroeperen. Vooral de hergroepering in de maatschappij zal in vele gevallen hierdoor gediend zijn.
3. Voor de grote staten betekent dit zeer zeker dat men - zij het aarzelend - althans bepaalde delen van de bewapening gaat beperken en dat men daarbij zal proberen om eigen denkbeelden juist uit te dragen. Strijd zal er blijven bestaan, zij het ondergronds tussen alle grote mogendheden, dat is duidelijk. Er zal een voortdurende strijd zijn tussen de verschillende denkrichtingen ook in het komende jaar, dat is niet te vermijden. Maar men zal meer oog krijgen voor hetgeen men desondanks tezamen kan bereiken. Het zou kunnen betekenen, dat het einde van het jaar 1978 een aanmerkelijke verbetering te zien geeft voor zeer veel landen in zowel economisch als mentaal opzicht.
4. Men rekent erop dat een aantal nieuwe wetenschappelijke ontdekkingen worden gedaan. Men neemt aan dat een aantal nu geldende en

schijnbaar door de wetenschap onderstreepte opvattingen hierdoor ontkracht zullen. Dat zou weer kunnen betekenen dat althans op bepaalde punten de wetenschap ook een nieuwe, meer met geestelijke waarden betrokken richting gaat inslaan.

Ik hoop, dat u met deze samenvatting, die een aardige aanvulling vormt voor hetgeen in Cursus I al is gezegd t.a.v. de Wessak genoeg zult nemen en dat u daaruit zelf de conclusies zult trekken dat het allemaal zo'n vaart niet zal lopen. Als u maar probeert om zelf harmonisch en rustig te blijven, u niet teveel laat hinderen door moedeloosheid of zenuwspanningen, dan zult u al die andere verschijnselen - inclusief vermoeidheid, bepaald sociale moeilijkheden - heel goed kunnen overwinnen. En als u dat kunt, dan kunt u ongetwijfeld ook de kracht opbrengen om anderen langs geestelijke weg een beetje te stimuleren, zodat ook zij rustiger worden en ook zij grotere krachten bereiken.

-:-

F E E S T.

Een feest is een dag waarop het ongewone heerst. Feest is een dag waarop je denken anders is dan anders. Feest is een dag waarop het leven er anders uitziet. Elke dag kan een feest zijn, als je innerlijk maar steeds openstaat voor alle krachten die er zijn, voor alles wat zich openbaart.

Je kunt een feest natuurlijk ook traag beleven, zoals Nederland vandaag heeft voortgezeurd met de herdenking van zijn bevrijding, die eigenlijk niet eens herdacht werd. Je kunt bezig zijn met het feestelijk herdenken van alles wat je had willen zijn en nooit bent geworden. Je kunt het feit vieren dat je weer een jaar ouder bent geworden zonder je af te vragen wat je met het jaar dat nu begint kunt doen. Dat zijn geen echte feesten.

Een echt feest is het ogenblik van ontruktheid. Feest is het ogenblik, dat de zon de wereld omtovert. Feest is het ogenblik dat de ziel ademhaalt in de oneindigheid en even vergeet dat er stoffelijke bezwaren bestaan. Werkelijk feest is het besef van de luister waarin je leeft, ondanks alle schijnbare eentonigheid en eenzijdigheid. Feest is iets wat je beleeft, als je de hogere werkelijkheid van je eigen wezen beseft. Dat de mensheid dat feest ooit moge vieren is mijn diepste wens.

Ik hoop, dat eens de mensen tezamen kunnen staan, kijkend naar het lichten van de hemel en tegen elkaar zeggend: "Wat is deze schoonheid overweldigend," en kunnen vergeten dat er strijd is.

Ik hoop, dat de mensen eens de dromen van eigen gelijk en meerwaardigheid zullen vergeten in het aanschouwen van het opgaan van de zon. En overspoeld door de prille kleuren die scherper en sterker beginnen te worden, ademhalend zeggen: "Alles vernieuwt zich, ook ons wezen. Laat ons onze geschillen vergeten." Dat zou feest zijn!

Misschien zal er eens een feest beleefbaar zijn voor de mens die zegt: "Ik heb in mijn leven gedaan wat ik kon. Ik ben geweest zo goed als ik kon zijn. Ik heb waargemaakt wat voor mij misschien onvermijdelijk was, maar dan toch wel zo eerlijk als het mij mogelijk was. En nu komt de schaduw waarin ik even rust."

Wat is het een feest te mogen rusten in de zekerheid, dat morgen een andere zon opgaat en een andere lichte en glorierijke wereld voor je openligt. En ook dat wens ik elke mens toe. Want leven is een feest, als de angst vergeten is, als het isolement is verbroken, als de vreugde die toch de kern is van alle bestaan, kan uitbreken in een voortdurend nieuwe erkenning van alles wat is.

Het werkelijke feest is altijd het vreugdige besef van het anders zijn vandaag; dat ben je morgen vergeten.

:--:~: